

Dokument nr. 8:50

(2001-2002)

Forslag fra stortingsrepresentantene Per Sandberg, Jan Arild Ellingsen og Karin S. Woldseth til tiltak mot bruk av trusler, vold og kjønnslemlestelser i utsatte familiemiljøer

Til Stortinget

Bakgrunn

Drapet på den svenske kvinnen av kurdisk avstamning, Fadime Sahindal, 26 år, 21. januar 2002, rystet Sverige og avstedkom en debatt om blant annet Sveriges integreringspolitikk. Til tross for at en fremtredende representant fra det islamske miljøet i Norge under programmet «Holmgang» onsdag 23. januar 2002 benektet at det hadde skjedd tilsvarende drap i Norge, er dette feil. I 1998 var det i Norge to drap med relaterte motiver, mens det i første halvdel av 1990-årene skjedde et spektakulært dobbeltdrap i Oslo, hvor to unge mennesker av pakistansk opprinnelse ble henrettet med et automatgevær. Gjerningsmannen var den drepte kvinnens bror, som angivelig utførte drapet på oppdrag fra sin far.

Innvandrerne i Norge kommer fra en rekke forskjellige kulturer og samfunnstradisjoner, men felles for mange av disse kulturene og samfunnstradisjonene er et kvinnesyn som harmonerer svært dårlig med det norske. I april 1999 ble det arrangert et møte i Oslo av blant andre Norges Røde Kors, hvor en pakistansk politisjef fra byen Quetta ga en orientering om kvinnens stilling i Pakistan. Han fortalte at alle i Pakistan er sikret de samme rettigheter og at diskriminering av kvinner er forbudt ifølge § 25 i den pakistanske grunnlov.

Imidlertid følger praksis ikke lovverket. Ifølge politisjefen lever kvinnene som annenrangs borgere og blir lært opp til å tro at de trenger mannens fysiske, sosiale og økonomiske beskyttelse. Selv i de offisielle bryllupskontraktene blir klausuler som favoriserer kvinnen ofte strøket, for eksempel kvinners rett til skilsmisse. Dermed er det kun menn som kan søke om skilsmisse, noe som innebærer at kvinnene er fullstendig prisgitt sin ektemann.

Mellom arrangerte ekteskap og tvangsekteskap er det en glidende, nesten umerkelig overgang, og det er derfor vanskelig å skille mellom de to formene. For-

slagsstillerne er derfor kommet til at både tvangsekteskap og såkalte arrangerte ekteskap må likebehandles i lover, forskrifter og regler. Fremfor å forsøke å skille mellom tvangsekteskap og arrangerte ekteskap vil det være mer fruktbart å skille mellom formene for press, som kan variere mellom milde oppfordringer til utilslørte drapstrusler. Systemet fungerer - i årene 1996 til 1999 ble så meget som 75 pst. av første- og annengenerasjons unge innvandrerkvinner fra Pakistan, Tyrkia og Marokko gift med menn bosatt i foreldrenes hjemland.

Lite vet vi om hva som skjuler seg bak husets vegger i innvandrerhjem, men en sjelden gang kommer det vitnemål, som fra en ung kvinne med marokkansk bakgrunn. Dette er et utsnitt fra en artikkel i Dagbladet 25. januar 2002:

«Jeg var nær ved å bli drept flere ganger som barn. Jeg kan ikke huske annet enn vold og angst. Jeg skulle kues til å bli ei lydig jente uten egne meninger og egen vilje. Jeg fikk ikke lov til noe som helst; ikke lese aviser, ikke se ut av vinduet hjemme en gang - all «normal» adferd betraktet min far som horete. Jeg måtte gå tildekket fra barnsbein av. Ofte ble jeg låst inne hjemme og fikk ikke gå på skolen. Gymnastikk hadde jeg ikke for da ville blåmerkene blitt åpenbare. Jeg skulle være en slave for familien, forteller «Aisha», som den dag i dag sliter med varige fysiske skader.»

Et viktig aspekt ved praksisen med arrangerte ekteskap med ektefeller fra hjemlandet er forakten for det norske. En utbredt oppfatning i mange innvandrerfamilier er at norske kvinner opptrer som horer, og man ønsker naturligvis ikke at sine egne kvinner skulle opptre som dem. Som en konsekvens av dette ønsker man ikke at døtrene gifter seg med norske menn. Det viser seg imidlertid at kvinnene også kun i liten grad gifter seg med menn oppvokst i Norge som deler deres kulturelle bakgrunn, noe som skyldes et annet viktig forhold, nemlig det økonomiske. I Aftenposten 4. september 2000 kunne man lese:

«Det er forskjellige interessekonflikter av økonomisk art som spiller inn. Folk som bor her, ønsker at familiemedlemmer i Pakistan også skal få smake på den norske velferden. Dermed blir det import av ektefeller. Men prisen man betaler for denne importen av nieser og fettere, er for høy, fordi foreldrene ofrer sine barns lykke, sier Amer Walayet.»

Fra en rekke hold er det fremkommet opplysninger om at en oppholdstillatelse i Norge er relativt mye verd, og vi kan derfor ikke se bort fra at det også foregår transaksjoner av penger, verdigjenstander og eiendommer i forbindelse med de avtaler som gjøres i forbindelse med giftermål.

I en bestemt innvandrergruppe er flerkoneri særlig utbredt, noe som også har en klar økonomisk side.

Om man i hjemlandet har flere koner så har man ifølge norske regler kun anledning til å ta med seg en til Norge. Dette kan lett omgås ved at man etter ankomst til Norge skiller seg fra konen, men ved at skilsmisken ikke skjer muslimsk så er partene fremdeles gift. Dermed kan mannen hente en ny kone fra hjemlandet og skille seg fra henne, og hente enda en ny kone fra hjemlandet. Denne prosedyren kan repeteres nærmest i det uendelige, og han vil fortsatt være gift med alle etter muslimsk skikk. Ved at mannen i de fleste muslimske kulturer har fullstendig kontroll med konens eller konenes penger, vil han gjennom generøse norske velferdsordninger kunne ha en relativt høy inntekt, uten selv å arbeide.

Det er blitt registrert tilfeller hvor enslige kvinner med mange barn og uten lønnet arbeid har mottatt over kr 25 000 i måneden. Hvis en foretaksom mann har fire slike koner vil den månedlige inntekten være betydelig. I en artikkel i Aftenposten 24. april 1999 ble det hevdet at «det norske velferdssystemet er motoren bak det raskt økende problemet».

I enkelte kulturer, primært i den nordlige delen av Afrika, er omskjæring av kvinner vanlig. Dette gjelder ikke bare den muslimske kulturkrets, men det er i Norge klart flest muslimer som praktiserer omskjæring av kvinner. Denne skikken springer ut fra ønsket om kontroll av kvinner, og resonnementet er at kvinner som ikke har noen glede av seksuelt samkvem vil være lite tilbøyelige til utroskap. Ut fra et norsk kvinnesyn dreier dette seg om lemlestelse av kjønnsorgan. I Sverige har kjønnslemlestelse vært forbudt siden 1982, mens en tilsvarende lov i Norge først trådte i kraft 1. januar 1996.

Intensjonene bak den norske loven var god, men disse er ikke blitt fulgt opp. Så vidt vi har kunnet bringe på det rene er ingen blitt strafferettslig forfulgt på grunnlag av denne loven. Tvert imot kom Helsedepartementet med et påbud om å avstå fra genitale undersøkelser ved 4-års kontrollen. Dermed mistet man muligheten for å avdekke brudd på loven.

Stortingsflertallet, alle de øvrige partier, har etter beste evne forsøkt å føre en liberal politikk overfor innvandrere med sikte på at integrering ville være en

prosess som kom naturlig av seg selv, ikke minst på grunn av innvandrernes egeninteresse for å bli akseptert i det norske samfunn. Flertallet har ofte fremholdt at innvandringen til Norge har vært en berikelse og at den ville være omtrent problemfri. Det har vært talt positivt om «det fargerike fellesskap» som etter hvert ble avløst av «det flerkulturelle samfunn» og bare som noe positivt. Nå fremkommer stadig tydeligere og tydeligere både for samfunn og berørte personer de problemer og utfordringer Fremskrittspartiet har påpekt i mer enn 15 år. Hovedårsaken er grunnlaget for integreringspolitikken som har vært basert på en gjensidig tilpasning til hverandre i forholdet mellom nordmenn og innvandrere, i stedet for det Fremskrittspartiet har hevdet, nemlig at innvandrere mer ensidig må tilpasse seg norske lover, forskrifter, regler og normer.

Integreringen har ikke fungert etter intensjonene. Det har vist seg at store grupper blant innvandrerne har vist liten interesse for å bli integrert i det norske samfunn, og flere som har bodd i Norge i opptil 30 år behersker fortsatt norsk dårlig. Mange synes å tviholde på sin kultur. I et liberalt, demokratisk samfunn må dette selvfølgelig være tillatt, men det blir et problem når sider ved denne kulturen inneholder elementer som er lovstridige eller klart mot norske normer for sømmelig opptreden.

Uten å gå i detaljer må vi kunne konstatere at problemene mellom store grupper av innvandrere og det norske samfunn over tid ikke viskes ut, men tilspises. Denne utviklingen er klart uheldig og vil kunne være kimen til store fremtidige konflikter. Derfor må det nå gjennomføres betydelige endringer i norsk integreringspolitikk. Kravene om slike endringer kommer nå også i voksende grad fra personer med minoritetsbakgrunn som er født og oppvokst i Norge. I en artikkel i Dagbladet 26. januar 2002 sier Nadia og Jeanette som begge er født i Oslo av tradisjonsbundne muslimske foreldre at «mye kan gjøres med enkle grep - hvis politikerne våger». Artikkelen med forslag følger dette dokumentforslag som vedlegg.

Det som er fremkommet i de siste dagers offentlige debatt demonstrerer også klart at tvangsekteskap (herunder i dette dokumentforslag inkludert begrepet arrangerte ekteskap) også er begrunnet i ønsket om å sikre en person til fra hjemlandet opphold og bosettingstillatelse i Norge gjennom bestemmelsene om rett til familiegjening med ektefelle i Norge. Det skjer bl.a. ved at en ungdom på 18-22 år som bor hjemme hos sine foreldre uten egen bolig og uten arbeidsinntekt blir bortgiftet med en person, ofte nær slektning som fetter og kusine, fra hjemlandet som så flytter til Norge og får bolig hos sin svigerfamilie. Dette er stikk i strid med norske normer, hvor de som gifter seg kan forsørge seg selv og skaffer seg egen bolig før ekteskapsinngåelsen. Slike tvangsekteskap kan derfor sterkt begrenses ved å endre lovgivningen

slik at det ikke gis familiegjengenforening dersom ikke begge ektefeller er over 24 år, den norske ektefellen kan forsørge det nye ekteparet (uten offentlige ytelser som sosialhjelp m.m.) og at den norske ektefellen disponerer en forsvarlig egen bolig.

Det kan også innføres et krav om tilknytning til Norge slik at ektefellegjengenforeningen skal kunne skje i det land, hvortil den samlede tilknytning er størst. Ved vurderingen av om et tilknytningskrav er oppfylt skal der legges vekt på en rekke forhold, herunder også den herboendes familiemessige bånd til den kommende ektefelles hjemland. I tilfelle hvor en av eller begge den herboendes foreldre er kommet fra det samme land som den tilkommende ektefelle vil det i mange tilfelle være slike familiemessige bånd til dette også for den herboende, at et tilknytningskrav til Norge ikke er oppfylt.

Det er i tillegg til de såkalte henteekteskap hvor et formål med ekteskapet er å hente en person fra opprinnelseslandet til oppholds-, arbeids- og bosettings-tillatelse i Norge også tvangsekteskap som skjer for å holde familiebånd og sikre storfamilien ved at det skjer tvangsekteskap mellom fetter og kusine. Skal slike tvangsekteskap også forhindres vil et forbud mot ekteskapsinngåelse mellom fetter og kusine være på sin plass. Det vil imidlertid være grunn til en dispensasjonsadgang slik at reelle kjærlighetsekteskap basert på normal full frivillighet og eget valg kan gis tillatelse etter en vurdering basert på normal saksbehandling.

Summen av de forslag som her er nevnt vil medføre at det i hovedsak vil bli slutt på de rene henteekteskapene og også andre tvangsekteskap og det vil demonstrere handling i motsetning til det som hittil har skjedd, nemlig tomt snakk.

De siste dagers offentlig debatt har også påvist at lite har skjedd siden den opphetede debatten om kjønnslemlestelse (omskjæring). De holdninger som er årsaken til kjønnslemlestelse basert på tradisjon og kultur er også levende og det er derfor behov for handling som i praksis viser at slike kriminelle handlinger skal motarbeides, avdekkes og straffes. Innføring av en obligatorisk medisinsk undersøkelse av alle jenter fra de miljøer som er utsatt, samt lovbestemmelser som gir foreldrene ansvaret for kjønnslemlestelsen med mindre disse har anmeldt forholdet til politiet vil gi meget positive virkninger. Det vil da være avklart på forhånd at kjønnslemlestelsen vil bli avdekket og foreldrene vil bli tiltalt for lovbrudd hvis de ikke har anmeldt lovbruddet. Det forutsettes selv sagt at alle innvandrere fra land hvor kjønnslemlestelse ikke er uvanlig får opplysning om slike lovregler og at det også gis opplysning om det samme på skolen der jenter fra utsatte miljøer går.

I forbindelse med debatten om reaksjoner på forskjellige lovbrudd har Fremskrittspartiet i mange sammenhenger fremmet forslag om mer aktiv bruk av utvisning når utlendinger begår kriminelle handlinger og vil fortsette med arbeidet for mer utstrakt bruk av utvisning. Dette er i dag ikke mulig for norske statsborgere, men når det nå i andre land drøftes å innføre muligheter for tilbaketrekking av et tildelt statsborgerskap bør det også utredes og vurderes i Norge.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

I

Stortinget ber Regjeringen:

1. Fremme de nødvendige forslag for å innføre obligatorisk helsekontroll hvert år av piker og unge kvinner som befinner seg i risikogrupperne for kjønnslemlestelse.
2. Fremme forslag om ansvarliggjøring av foreldre for gjennomført og avdekket kjønnslemlestelse.
3. Fremme forslag om å øke strafferammen for vold og trusler mot egne familiemedlemmer.
4. Utrede muligheten for tilbakekallelse av tildelte norske statsborgerskap.
5. Fremme forslag om å innføre forsørgelsesevne og disponering av egen egnet bolig for den herboende ektefellen som betingelse for familiegjengenforening i Norge med utenlandsboende ektefelle.
6. Fremme forslag om at det ikke gis familiegjengenforening i Norge for ektepar med mindre begge ektefeller har fylt 24 år.
7. Fremme forslag om et generelt forbud mot ekteskap mellom fetter og kusine, med mulighet for dispensasjon for dokumenterte kjærlighetsekteskap.
8. Fremme forslag om at det ikke gis familiegjengenforening for utenlandske ektefeller når det dreier seg om tvangsekteskap.

II

Stortinget ber Regjeringen legge frem et helhetlig forslag i form av en stortingsmelding til en ny integreringspolitikk basert på det grunnlag at innvandre-re må tilpasse seg og følge norske lover, forskrifter, regler, tradisjoner og samfunnsnormer.

Vedlegg**Artikkel fra Dagbladet lørdag 26. januar 2002 av Hege Storhaug****VI KREVER HANDLING!**

Fadime ble drept. Vi har mistet en flott «soldat» i krigen som nå kjempes. Men vi gir oss ikke. Mye kan gjøres med enkle grep - hvis politikerne våger, sier Nadia og hennes venninne Jeanette.

De er begge født i Oslo av tradisjonsbundne muslimske foreldre. De ble begge to nektet grunnleggende frihet i oppveksten. Begge skulle formes til å bli en lydige ung hustru. Og på hver sin måte er de historie:

- I 1998 var vi for første gang vitne til en rettssak mellom innvandrerforeldre og deres barn - etter at Nadia ble bortført med tanke på tvangsgifte.
- Jeanette, etnisk pakistaner, var den første innvandrersjente som sto fram og fortalte at hun ble tvangsgiftet. Det skjedde i 1999, og siden den gang har hun stått på barrikadene.

- Jeg har lagt merke til Jeanette, beundret henne for hennes mot. Derfor ringte jeg henne og sa at jeg er klar. Nok er nok. La oss gå ut sammen og kanskje gi mot til andre jenter, og kunnskap og mot til dem som bestemmer i landet vårt, forteller Nadia.

De har flere konkrete forslag til myndighetene for å komme integreringsproblemene til livs og forhindre undertrykking av kvinner og barn i innvandrer-miljøene:

Alle barn skal kunne norsk når de begynner på skolen. Og det må ikke være tillatt å ta barna ut av skolen og til hjemlandet i lange perioder.

- Jeg kunne nesten ikke norsk da jeg begynte i 1. klasse. Det var vondt og skummelt. Det gikk ut over selvtilliten min, sier Nadia.

- Barn som tas ut av landet, blir lett tapere på skolen og seinere på arbeidsmarkedet. De blir usikre av å bli slitt mellom to land og kulturer. Ta alle trygder

og stønader fra foreldre som tar barna til hjemlandet. Våre foreldre kom av økonomiske årsaker. Penge-språket forstår de, sier Jeanette.

Forbud mot at noen kan bosette seg i Norge ved å gifte seg med fettere og kusiner her.

Det vil frata storfamilien muligheten til å presse våre foreldre til å gifte oss bort til fettere og kusiner som vil til Norge av økonomiske årsaker.

Hev alderen for når vi kan gifte oss i hjemlandet og hente ektefelle hit. Lag klare regler som stopper de rene henteekteskapene.

- Vi giftes bort i hjemlandet i ung alder før vi er selvstendige nok til å ha egen vilje. Familiene og mennene her vil ha «ordentlige» hustruer fra hjemlandet som vil finne seg i å leve under skosålen deres. Og vi jentene giftes bort til menn som jager oss hjem til kjøkkenbenken, sier de.

Obligatorisk undervisning i grunnskolen om tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og jenter og kvinners rettigheter.

- Innvandrersjenter trenger motvekt mot hjernevasken hjemme og miljøene. Og norske barn og unge trenger kunnskap om kulturelle og religiøse forhold blant nye «landsbarn».

Kontroll av moskeer og koranundervisning. Nei til religiøse skoler, både kristne og muslimske.

- Jeg ble slått på koranskolen i Oslo allerede som femåring. Jeg var ofte livredd, sier Nadia.

- Hjernevasken av barn starter på koranskolene og fortsetter på religiøse skoler, sier Jeanette.

- Hvis ikke imamene arbeider aktivt for å fremme integrering, stopp økonomisk støtte til moskeene, legger de til.

Menn som utøver grov vold og truer jenter og kvinner på livet, bør utvises hvis de har dobbelt statsborgerskap.